

Spis treści

WPROWADZENIE

Dziecko krzywdzone – społeczny, moralny i polityczny wymiar zagadnienia

ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE I METODOLOGICZNE

1. Dzieciństwo globalne i lokalne. Perspektywy teoretyczne w analizie problemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem

1.1. Globalne i lokalne konteksty sytuacyjne „dziecka krzywdzonego”

1.2. Ochrona dzieci przed krzywdzeniem na tle pojęć, koncepcji i teorii pedagogicznych oraz socjologicznych

2. Ochrona dziecka krzywdzonego w perspektywie pedagogiki społecznej

2.1. Tematyka dziecka krzywdzonego w pedagogice społecznej

2.2. Problematyka ochrony dzieci przed krzywdzeniem na tle podstawowych myśli i pojęć pedagogiki społecznej

3. Metodologiczne aspekty podejmowanych analiz

3.1. Charakter badań, ich przedmiot i cel oraz przyjęte perspektywy badawcze

3.2. Kierunki i sposoby postępowania badawczego – problemy badawcze i metody badań. Antycypacje badawcze

ROZDZIAŁ I

Sytuacja dzieci i ich złe traktowanie w perspektywie historyczno-antropologicznej

1. Dzieciństwo i krzywdzenie dzieci na tle cech kultur i epok

2. Szanse przeżycia dzieci w różnych warunkach kulturowych i czasowych – prawo do życia jako podstawowy wskaźnik sytuacji życiowej dzieci i traktowania ich przez dorosłych

2.1. Motywy społeczno-biologiczne

2.2. Motywy wierzeniowe

2.3. Ograniczanie dzieciobójstwa w perspektywie historii

2.4. Szanse dzieci na przeżycie

3. Porzucanie, oddawanie i handel dziećmi w perspektywie dziejów społecznych

3.1. Motywy porzucania dzieci

3.2. Zakres i formy zjawiska pozbywania się dzieci

3.3. Dzieci jako żywy towar

4. Idee i praktyka wychowawcza jako obszary krzywdzenia dzieci

4.1. Obraz dziecka jako „złego” – motywy karania

- 4.2. Historia „używania” kar fizycznych
- 4.3. Kontestacja kar fizycznych
- 4.4. Przełom w wychowawczym stosunku do dziecka. Krzywdzenie dzieci poprzez praktyki wychowawcze – poglądy XX-wieczne a rzeczywistość
- 5. Sytuacja dziecka i jego relacje z dorosłymi – próba systematyzacji historyczno-kulturowych trendów
- 6. Społeczno-polityczny kontekst współczesnego zainteresowania zjawiskiem krzywdzenia dzieci
- 7. Eksplikacja występowania zjawiska krzywdzenia dzieci w dziejach społecznych – próba syntezy

ROZDZIAŁ II

Geneza i główne nurty w badaniach i analizach zjawiska krzywdzenia dzieci do końca XX wieku

- 1. Ogólny kontekst rozwoju społecznego i naukowego zainteresowania dzieckiem krzywdzonym
- 2. Zainteresowanie różnych dyscyplin naukowych zjawiskiem krzywdzenia dzieci – geneza i rozwój
 - 2.1. Prekursorzy
 - 2.2. Początki naukowej kariery zjawiska krzywdzenia dzieci – battered child syndrome
- 3. Badania i analizy zjawiska krzywdzenia dzieci do końca XX wieku
 - 3.1. Profil badań nad krzywdzeniem dzieci
 - 3.2. Podejścia metodologiczne .
 - 3.3. Definicje i mechanizmy zjawiska
 - 3.4. Intensywność i kierunki rozwoju
- 4. Problem krzywdzenia dzieci w nauce polskiej w latach 70. i 80
- 5. Naukowy a publiczny obraz problemu krzywdzenia dzieci
- 6. Krzywdzenie dzieci jako problem transkulturowy

ROZDZIAŁ III

Instytucjonalizacja i profesjonalizacja działań ochrony dzieci przed krzywdzeniem

- 1. Ogólny zarys rozwoju instytucjonalizacji ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- 2. Początki działań społecznych wobec dzieci krzywdzonych
 - 2.1. Obraz ogólny historii działań na rzecz ochrony dzieci
 - 2.2. Wczesne działania – ratowanie dzieci porzuconych
 - 2.3. Pojawienie się regulacji i innych form instytucjonalizacji oraz ich kontekst
- 3. Początki i rozwój instytucjonalizacji ochrony dzieci przed krzywdzeniem
 - 3.1. Pierwsze inicjatywy w sprawie dzieci maltretowanych przez rodziców
 - 3.2. Społeczne ruchy obrony dziecka

- 3.3. Międzynarodowe regulacje
- 3.4. Nurty instytucjonalizacji i profesjonalizacji ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- 4. Ewolucja współczesnych strategii i form działań wobec problemu krzywdzenia dzieci
 - 4.1. Ogólne stanowiska w sprawie działań ochrony dzieci przed krzywdzeniem
 - 4.2. Dyskusja nad skutecznością działań
 - 4.3. Systematyzacja współczesnych działań ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- 5. Krytyka działań ochrony dzieci przed krzywdzeniem podejmowanych do końca XX wieku

ROZDZIAŁ IV

Ochrona dzieci przed krzywdzeniem na poziomie globalnym – prawo, regulacje i inicjatywy międzynarodowe

- 1. Konwencja o Prawach Dziecka jako uniwersalny zbiór standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem
 - 1.1. Ogólne idee i zasady praw dziecka wyrażane w Konwencji o Prawach Dziecka
 - 1.2. Ogólne idee Konwencji a ochrona dzieci przed krzywdzeniem
 - 1.3. Bezpośrednie komentarze Konwencji w kwestii ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz ich interpretacja
- 2. Następstwa Konwencji o Prawach Dziecka – dokumenty i raporty sekwencyjne
 - 2.1. Raport Komitetu Praw Dziecka ONZ o przemocy wobec dzieci z 2001 roku
 - 2.2. Problem kar fizycznych – Komentarz Ogólny nr 8 Komitetu Praw Dziecka ONZ i inne inicjatywy
 - 2.3. Światowy raport o przemocy wobec dzieci z 2006 roku
- 3. Działania i rekomendacje globalnych organizacji wobec kwestii krzywdzenia dzieci w rodzinie – UNICEF i WHO
 - 3.1. UNICEF wobec kwestii krzywdzenia dzieci
 - 3.2. Krzywdzenie dzieci w perspektywie problemów ogólnoswiatowego zdrowia – stanowisko WHO

ROZDZIAŁ V

Ochrona dzieci przed krzywdzeniem na poziomie regionalnym – Rada Europy i Unia Europejska wobec kwestii krzywdzenia dzieci

- 1. Problem krzywdzenia dzieci w polityce europejskiej
- 2. Kwestie krzywdzenia dzieci w podstawowych dokumentach wspólnoty europejskiej na temat praw człowieka, dziecka i rodziny
- 3. Szczegółowe instrumenty ochrony dzieci przed krzywdzeniem – rekomendacje Rady Europy i Unii Europejskiej
- 4. Inne źródła standardów europejskich w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem – raporty, sprawozdania, komunikaty, programy unijne i pozarządowe inicjatywy

5. Obraz i perspektywy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Europie

ROZDZIAŁ VI

Współczesne naukowe standardy na temat krzywdzenia dzieci jako argumentacja i ukierunkowanie działań społecznych

1. Uwagi wprowadzające: Czy można ograniczać zjawiska krzywdzenia dzieci?
2. Ewolucja rozumienia pojęcia: „krzywdzenia dziecka”
3. Epidemiologia – powszechność zjawiska
4. Etiologia krzywdzenia dziecka w rodzinie
5. Znaczenie zjawiska
6. Przeciwdziałanie zjawisku
7. Współczesna wiedza a społeczna świadomość i działania wobec problemu krzywdzenia dzieci

ROZDZIAŁ VII

Tworzenie lokalnych systemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem – obszary, rozwiązania i zasady

1. Profilaktyka zjawiska i przypadków krzywdzenia dzieci
 - 1.1. Podstawowe kierunki profilaktyki
 - 1.2. Charakter i ogólne zasady współczesnej profilaktyki zjawiska krzywdzenia dzieci
 - 1.3. Organizowanie profilaktyki w środowisku lokalnym
 - 1.4. Poziomy działań profilaktycznych
2. Interwencje wobec przypadków krzywdzenia dziecka
 - 2.1. Wykrywanie przypadków krzywdzenia dziecka
 - 2.2. Zgłaszanie przypadków
 - 2.3. Diagnoza – rozpoznawanie sytuacji dziecka i rodziny
 - 2.4. Projekt działań i ich realizacja
 - 2.5. Działania postinterwencyjne
 - 2.6. Działanie na rzecz dorosłych ofiar krzywdzenia
 - 2.7. Formalno-prawna ochrona dziecka
3. „Ideologia” współczesnych systemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem
4. Pryncypia działań – synteza .

ROZDZIAŁ VIII

Idea zintegrowanej wielosektorowości działań w lokalnym systemie ochrony dzieci przed krzywdzeniem

1. Podmioty i elementy działań wielosektorowych

- 1.1. Sektor społeczny
- 1.2. Sektor zdrowotny
- 1.3. Sektor prawny
- 1.4. Sektor edukacyjny
- 1.5. Sektor polityczny i władze lokalne
- 1.6. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia
- 1.7. Sektor mass mediów
- 1.8. Społeczność wyznaniowa i jej instytucje
2. Zasady prowadzenia działań wielosektorowych
3. Współdziałanie wielosektorowe – istota, cele i poziomy realizacji
4. Czynniki utrudniające zintegrowaną działalność wielosektorową
5. Determinanty efektywności współdziałania międzysektorowego: rekomendacje

ROZDZIAŁ IX

Bezpośredni kontekst tworzenia lokalnych systemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem – warunki na poziomie państwowym

1. Ogólny kontekst rozwoju lokalnych systemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Polsce
2. Standardy prawa polskiego określające zachowania wobec dzieci jako przestępstwo lub wykroczenie krzywdzenia
3. Standardy prawne dotyczące podejmowania działań wobec sytuacji krzywdzenia dzieci
4. Krytyka i potrzeby modyfikacji prawnej ochrony dzieci przed krzywdzeniem w
5. Standardy prawa i rozporządzenia na temat charakteru pomocy i przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci
6. Programy państwowe jako źródła standardów na temat charakteru działań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem
7. Inne dokumenty, programy i procedury państwowe na temat standardów i zasad działań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem
8. Propozycje polskich ekspertów, badaczy i praktyków na temat standardów działań i tworzenia systemu ochrony dzieci przed krzywdzeniem
9. Podsumowanie

ROZDZIAŁ X

Finalna synteza – model tworzenia lokalnych systemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem

1. Introdukcja. Metodologiczny kontekst propozycji modelu
2. Model tworzenia i modernizowania lokalnego systemu ochrony dzieci przed

3. Komponenty Modelu – treść

- założenia systemu
- zasady działania systemu i jego aktywności
- obszary działań systemu
- zadania systemu
- metodyka tworzenia systemu

4. Obszary badawczej aktywności lokalnego systemu ochrony dzieci przed krzywdzeniem

- 4.1. Trudności w doborze wskaźników
- 4.2. Identyfikacja lokalnych czynników ryzyka
- 4.3. Problemy ewaluacji

SŁOWO KOŃCOWE

BIBLIOGRAFIA

ANEKS

INDEKS NAZWISK

ABSTRACT